

UITGELICHT!

Een periodieke KUNSTAGENDA voor leden van de Kunstkring Haaksbergen
nr. 159, april 2024

VERBORGEN VERBANDEN

Tentoonstelling in het Van Abbe Museum te Eindhoven
t/m 31 mei 2026

Het koloniale verleden van het Van Abbe Museum wordt zichtbaar in deze tentoonstelling.

Waarom weten we zo weinig over wat er op de plantages in het voormalig Nederlands-Indië gebeurde? De gruwelijke geschiedenis van contractarbeid op Sumatra, dat mensen in Indonesië dwong te werken voor Nederlanders, is in de doofpot gestopt. Daarmee zijn ook de verhalen van verzet, dat er wel degelijk was, vaak niet vastgelegd maar enkel mondeling doorgegeven. Deze doelbewuste onderdrukking en ontkenning van de plantagearbeiders en hun ervaringen is nog steeds voelbaar. In het meerjarige onderzoeksproject *Verborgene Verbanden* ontrafelt het Van Abbemuseum zijn eigen oorsprong in dit koloniale verleden. Vanaf 2 maart 2024 presenteert het museum de uitkomsten in een tentoonstelling, podcast en erfgoedplatform.

Het Van Abbemuseum is vernoemd naar Henri van Abbe (1880 – 1940), oprichter van sigarenfabrieken Karel 1 - ooit de op één na grootste werkgever van Eindhoven en omstreken. De tabak voor Karel 1 kwam grotendeels van plantages in Nederlands-Indië, nu Indonesië. Ondanks dat Van Abbe niet zelf in Indonesië aanwezig was, had zijn afname van tabak uit Deli, op het eiland Sumatra, grote impact op de streek en zijn inwoners. In 1933 stichtte Van Abbe, deels met verdiensten uit de tabaksindustrie, een museum voor hedendaagse kunst. Naast een gebouw schonk hij ook 26 schilderijen uit zijn privéverzameling, waaronder werk van Isaac Israëls, Carel Willink en Jan Sluijters.

De afgelopen tien jaar werd het Van Abbemuseum zich steeds bewuster van zijn wortels in de tabaksindustrie. De schenking van het Van Abbe familiearchief aan het museum in 2018 vormde het startpunt van een doorlopend onderzoek naar dit verleden. Eerste resultaten zijn al vanaf het najaar van 2021 te zien. Vanaf 2 maart 2024 is deze presentatie uitgebreid met nieuw werk geïnspireerd op dit onderzoek. Waarom zijn de gebeurtenissen op de plantages in Sumatra verborgen gehouden? En waarom weten we niets van de verschillende vormen van verzet daar? Schrijver en (onderzoeks)journalist Reggie Baay zocht in Nederlandse archieven naar vergeten verhalen over deze periode. Tegelijkertijd spraken kunstenaars en onderzoekers Ferial Affif en Dwihandono Ahmad met nazaten van de contractarbeiders op de plantages in Deli. Isabelle Britto deed onderzoek naar wat Henri van Abbe kon hebben geweten over de omstandigheden daar.

In de tentoonstelling *Verborgen Verbanden* presenteren curatoren Reggie Baay en Bibi de Vries de uitkomsten van dit onderzoek. In archiefmateriaal, audio- en video interviews en illustraties staat het perspectief van de plantagearbeiders in Deli en hun werk- en leefomstandigheden centraal. Grafisch ontwerper Gayle Tjong-Kim-Sang liet zich voor haar wandvullende tekeningen inspireren door de inventieve manieren die contractarbeiders bedachten om hun woede, verdriet en waarschuwing te uiten. Plantagehouders hadden het verzet niet altijd door, als contractarbeiders werden betrapt, werden ze gevangen gezet of zelfs vermoord. Een van deze vormen van verzet is het verhaal van *De Slang van Sumatra*. Deze parabel waarschuwde arbeiders voor een mens-etende slang op hun buureiland. Nadat deze zijn prooi had opgegeten, poepte hij goud uit voor de Nederlanders. Een ander voorbeeld van verzet is dat van improvisatie tijdens theater- en Wajangvoorstellingen. Waarmee arbeiders – soms satirische – verhalen over de plantage-eigenaren vertelden.

De tentoonstelling *Verborgen Verbanden* bevindt zich in de kelder van de nieuwbouw van het Van Abbemuseum. Op de drie bovenliggende etages is op dit moment de langlopende collectiepresentatie *Dwarsverbanden* (t/m 2026) te zien, waarin bezoekers kunst ervaren door te ruiken, horen, voelen en zien. *Verborgen Verbanden* vormt letterlijk en figuurlijk het fundament voor deze multi-zintuiglijke tentoonstelling. Met de toevoeging van *Verborgen Verbanden* toont het Van Abbemuseum de oorsprong van deze kunstcollectie. Het biedt een nieuw perspectief op de omstandigheden waarin deze verzameling tot stand kwam. Dit nieuwe hoofdstuk zorgt voor een completere geschiedschrijving waarin er oog is voor de hedendaagse betekenis van het koloniale verleden.

Voor het Van Abbemuseum is het blijvend bewaren en overdragen van de verhalen uit het *Verborgen Verbanden*-onderzoek cruciaal. Ze zijn onderdeel van ons cultureel erfgoed en moeten voor iedereen vindbaar en toegankelijk zijn. Het museum werkt daarom samen met provinciaal kennis- en expertisecentrum Erfgoed Brabant en integreert het doorlopende onderzoek op het platform Koloniale Historie Brabant. Ook lanceert het museum op 14 mei 2024 een podcast samen met Reggie Baay en Aldus' producties. Hierin onderzoekt Baay waarom er zo weinig over dit verleden te vinden is aan de hand van een zoektocht naar zijn eigen Indonesische familiegeschiedenis. In het najaar van 2024 volgt een kunstproject, waarbij jonge makers betrokken worden om nieuw werk te maken dat reflecteert op dit onderzoek. Met deze diverse uitingen zorgt het Van Abbemuseum dat de verhalen, ook na de looptijd van de tentoonstelling, niet verloren gaan en onderdeel worden van het collectief geheugen.

DE OLIEVERVEN VAN ANTON PIECK

Tentoonstelling in het Anton Pieck Museum te Hattem
van 19 april 2024 t/m ***

en alles vormt één harmonisch geheel.

Ter ontspanning en soms in opdracht maakt Anton Pieck tijdens zijn leven olieverfschilderijen. We schatten in dat er zo rond de honderd werken door hem gemaakt zijn. Het Anton Pieck Museum laat met medewerking van een aantal particuliere eigenaren de meest mooie en verrassende schilderijen zien. De typische Piecksfeer is te herkennen en toch zijn deze werken weer heel anders dan zijn beroemde kalenderplaten en het grafische werk. Soms is het een stilleven, soms een stadsgezicht. Soms klein, soms groot. De verfstreken lijken lukraak op het doek of paneel te zijn aangebracht maar alles klopt

DE WOLF EN DE ZEVEN GEITJES

Tentoonstelling in het Anton Pieck Museum te Hattem
van 19 april 2024 t/m ***

In 1973 werkt Anton Pieck aan zijn laatste sprookje voor de Efteling. Het wordt De Wolf en de Zeven Geitjes. Nu is zijn sprookjesbos compleet. Hij probeert van alles uit en komt tot een ontwerp in een warme, huiselijke sfeer. De schetsen laten zijn zoektocht goed zien. Ook zijn er foto's te zien over de bouw van dit bijzondere sprookje in de Efteling. Tot slot kunnen jullie zelf in de huid van het kleinste en slimste geitje kruipen en een leuke selfie maken. Het sprookje werd op 18 juni 1955 geopend door Anton Pieck en Peter Reijnders.

IF NOT NOW, WHEN ? COLLECTIE MAX VORST

Tentoonstelling in het Museum Beelden aan Zee te Scheveningen
van 12 april 2024 t/m 8 september 2024

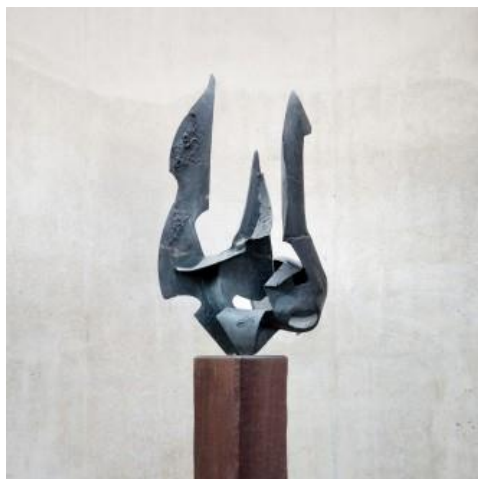
Museum Beelden aan Zee presenteert de internationale groepstentoonstelling *If not now, when ?* met een selectie van ruim zeventig sculpturen en installaties uit de collectie van kunstverzamelaar Max Vorst. De tentoonstelling geeft een indrukwekkend beeld van de ontwikkelingen in de hedendaagse beeldhouwkunst in de eenentwintigste eeuw en toont de diversiteit, originaliteit en hoge kwaliteit van één van de belangrijkste particuliere kunstverzamelingen in Nederland. Niet eerder vond er in een museum een overzichtstentoonstelling plaats van de collectie van Max Vorst. De tentoonstelling toont werk van toonaangevende nationale en internationale kunstenaars onder wie Lynda Benglis, Sarah Lucas, Donald Judd,

Phyllida Barlow, Roni Horn, Isa Genzken, Roger Hiorns, Pamela Rosenkranz, Rosemarie Trockel, Sarah Lucas, Huma Bhaba, George Condo, Paul McCarthy, Ugo Rondinone, Tracey Emin, Antony Gormley, Jenny Holzer, Steve McQueen, Thomas Houseago, Kara Walker en Mark Manders.

Het uiteenlopende gebruik van materiaal door kunstenaars loopt als een rode draad door de collectie van Max Vorst. De tentoonstelling *If not now, when?* verbindt thema's als het hedendaags mensbeeld, abstractie, ritme en constructie en toont tegelijk ook het vervagen van tijd.

PER ABRAMSEN

Tentoonstelling in Museum Beelden aan Zee te Scheveningen
van 12 april 2024 t/m 8 september 2024

De Rotterdamse beeldhouwer Per Abramsen (1941 - 2018) was behalve beeldhouwer ook uitvinder en architect. Die technische en creatieve veelzijdigheid is terug te vinden in zijn omvangrijke oeuvre. Zo werkte hij met een groot aantal materialen waarvan hij de fysieke grenzen onderzocht. Zijn stijl ontwikkelde zich in de jaren zeventig van abstract naar figuratief waarbij hij in zijn zogenaamde 'tafelbeelden' sociaal maatschappelijke principes verwerkte. In de presentatie van een vijftiental sculpturen nemen deze tafels, die hij een belangrijke, symbolische plaats in het mensenleven toedichtte, een prominente plek in.

Citaat van Per Abramsen: "Als je iets niet herkent, kun je het afwijzen of nieuwsgierig worden. Ik mik op de nieuwsgierigheid."

In de tentoonstelling in Museum Beelden aan Zee zullen voornamelijk bronzen werken uit het oeuvre van Abramsen te zien zijn.

KUNST OP DRIFT

Tentoonstelling in het Bonnefantenmuseum te Maastricht
t/m 3 november 2024

Verborgene verhalen over werken uit de collectie oude kunst van Bonnefanten en hun omzwervingen, voor, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Met kunst die door de nazi's werd begeerd.

Boeiende, spannende en soms tragische verhalen worden in deze tentoonstelling verteld. Ze gaan schuil achter de bijna twintig geselecteerde kunstwerken die te zien zijn. Aan de presentatie ging onderzoek naar een specifiek deel van de collectie oude kunst van Bonnefanten vooraf: de Nederlands Kunstbezit/NK-

collectie. Het Bonnefanten heeft deze in langdurig bruikleen van de Nederlandse staat. De NK-collectie bestaat uit kunstwerken die na de Tweede Wereldoorlog teruggeven (gerecupereerd) zijn aan Nederland. Dit waren kunstwerken die in Nederland zijn geroofd, verkocht, of verkocht onder druk, door of in opdracht van nazi-prominenten.

De getoonde werken hebben naast hun kunsthistorische verhaal nog veel meer interessants te vertellen over roof, verkoop uit vrije wil of verkoop onder druk rond de Tweede Wereldoorlog. Het zijn verborgen verhalen, die alleen met grondig herkomstonderzoek ontrafeld kunnen worden. Ze gaan over de vooroorlogse eigenaren (o.a. de Nederlandse kunstverzamelaars Lanz en Goudstikker en de Weense familie Rothschild), de kunsthandel rond WOII en het verblijf van de werken in Nazi-Duitsland als gevolg van de verzameldrift van onder andere Hitler en Göring. Na de oorlog volgt niet zelden het verhaal van een decennialange zoektocht naar de rechtmatige eigenaren. Een lastige opgave, die meermaals heeft geleid tot teruggave oftewel restitutie, maar soms ook jarenlang voortsleept en niet zelden inzet is van juridische strijd.

Het achterhalen of een kunstwerk gestolen is of verkocht onder dwang, is in Nederland nog nooit zo actueel geweest. Zowel de Nederlandse musea als de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) zijn de afgelopen jaren steeds intensiever onderzoek gaan doen naar hun collecties. In de presentatie *Kunst op drift* wordt aan de hand van de kunstwerken het verhaal van dit restitutieproces verteld in drie periodes: 1900 - 1945, 1945 - 1997 en 1997 - heden.

Vanaf het moment dat de geallieerden de stukken vanuit Duitsland terugsturen naar Nederland, probeert het Rijk ze bij de rechtmatige eigenaren te krijgen via een restitutietraject. Werken die na de bevrijding niet zijn geclaimd, worden door de staat geveild of apart gezet voor musea en andere publieke gebouwen. Deze collectie wordt Nederlands Kunstbezit ofwel de NK-collectie genoemd. Bonnefanten heeft 132 werken uit de NK-collectie in langdurige bruikleen.

Sinds 2022 wordt er een nieuwe impuls gegeven aan het herkomstonderzoek naar de NK-collectie. Zo wordt ook de periode 1933-1940 erin meegenomen en gaan onderzoekers van de RCE opnieuw actief op zoek naar de rechtmatige eigenaren. Ook het Bonnefanten is verantwoordelijk voor herkomstonderzoek naar de eigen collectie. Voor nieuwe aanwinsten waarvan de herkomst tussen 1930 en 1950 onbekend is, wordt een herkomstonderzoeks-protocol uitgevoerd waarbij verschillende databanken worden geraadpleegd. Het merendeel van databases zijn publiek toegankelijk. *Kunst op drift* is daarmee ook een uitnodiging aan iedereen die herkomstonderzoek naar zijn of haar kunstobjecten wil doen.

ANNEX: DAVID CLAERBOUT

Tentoonstelling in het Centraal Museum te Utrecht

t/m 9 juni 2024

Tijdens de tentoonstelling *Op scherp* presenteert het Centraal Museum *Backwards Growing Tree* (2023) van de Belgische kunstenaar David Claerbout in de Annex.

Claerbout is een van de meest gevraagde en toonaangevende kunstenaars van dit moment en staat bekend om zijn tijdgerelateerde multimedia-installaties waarin met digitale technieken de menselijke ervaring van tijd en realiteit op scherp wordt gesteld. In *Backwards Growing Tree* is een digitale weergave van een eenzame boom te zien. Claerbout observeerde deze boom vijf jaar lang

en reconstrueerde de ontwikkeling vervolgens virtueel, maar dan omgekeerd. De boom groeit achteruit en zal uiteindelijk weer in de aarde verdwijnen. Om dat te kunnen zien moet je dus heel lang geduld hebben, net als de natuur op zich kan laten wachten. Claerbout tart de natuurwetten en reflecteert op de betekenis van tijd in het digitale tijdperk.

DE KEUZE VAN MARTIJN AKKERMAN

Tentoonstelling in het CODA Museum te Apeldoorn

t/m 12 mei 2024

Martijn Akkerman (Alkmaar, 1952) is juwelenhistoricus en bij het grote publiek bekend als expert in het tv-programma *Tussen Kunst en Kitsch*. Hij is al op jonge leeftijd gefascineerd door sieraden en na zijn studie aan de Vakschool in Schoonhoven loopt hij stage bij de Apeldoornse juwelier Fabery de Jonge. Als juwelenhistoricus doet Akkerman onderzoek naar de geschiedenis en ontwikkeling van Europese juwelen en publiceert hij in (inter)nationale vaktijdschriften. CODA nodigde Martijn Akkerman uit om een keuze te maken uit de collectie sieraden van CODA. Zijn keuze is van 28 januari tot en met 12 mei 2024 te zien in de tentoonstelling *Sprekende juwe-*

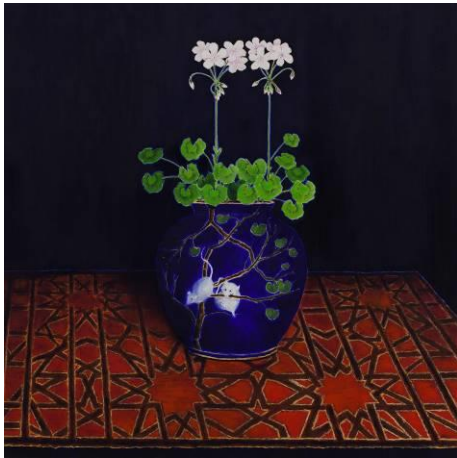
len.

Bij het maken van zijn keuze uit de CODA collectie was draagbaarheid voor Akkerman een belangrijk criterium omdat hij persoonlijk graag ziet dat sieraden gedragen worden. Daarnaast laat hij met deze tentoonstelling zien dat het verhaal dat een sieraad vertelt voor hem belangrijk is; in zijn jonge jaren bovendien een van de voornaamste redenen om juwelenhistoricus te worden. Akkerman legt graag verbanden tussen heden en verleden: “Sieraden – juwelen – kunnen mooie, interessante en ontroerende verhalen vertellen. Daarom heb ik ook voor de tentoonstellingstitel *Sprekende juwelen* gekozen. Een juweel dat gedragen wordt, spreekt echter een andere taal dan het sieraad dat in een vitrine ligt en daarmee geen contact meer heeft met de drager en de omgeving. Door beide talen te leren spreken, wordt het mogelijk om een juweel juist te beoordelen. Dat geldt voor oud én nieuw. Het juweel is onlosmakelijk verbonden met de mens en moet voor mij dan ook een draagbare toevoeging zijn. Een link met het verleden met betrekking tot vorm, kleur, gebruik en inspiratie zorgen voor een duidelijke taal.”

Sprekende juwelen toont onder andere een aantal sieraden van Evert Nijland; een sieraadkunstenaar die zich laat inspireren door de (kunst)geschiedenis in brede zin en door schilderijen of historische sieraden uit de barok- en rocoperioden. Ook het werk van Felieke van der Leest is opgenomen in de tentoonstelling. Haar sieraden laten zich het best omschrijven als draagbare miniatuursculpturen; prachtige uitgevoerd, veelal goed draagbaar en nooit zonder verhaal. Soms op het scherpst van de snede maar meestal met een genereuze lach. Akkerman selecteerde voor *Sprekende juwelen* ook verrassend moderne sieraden van onder ander Marion Herbst, Gijs Bakker en Françoise van den Bosch waarmee hij voor het eerst in aanraking kwam toen hij als twintigjarige student een tentoonstelling zag met kunstenaarssieraden. Akkerman nam in deze tentoonstelling ook modesieraden op van onder Chanel, Schiaparelli en Kenneth Jay Lane; die modeontwerpers die het sieraad democratiseerden door glas en onedele metalen te gebruiken. Dit drukte niet alleen de prijs van het sieraad maar maakte het zo ook toegankelijk voor grotere groepen mensen.

JORN VAN LEEUWEN - 8

Tentoonstelling in Museum Jan Cunen te Oss
t/m 16 juni 2024

In de Gastenkamer krijgen kunstenaars de ruimte om hun werk te tonen in relatie tot de lopende tentoonstellingen. Dit keer is de Boscse galeriehouder Jan van Hoof uitbater van de kamer. Zijn gast: kunstenaar Jorn van Leeuwen (Utrecht 1982).

Stilte is kenmerkend in het oeuvre van Jorn van Leeuwen. Een grote overeenkomst met Willem Witsen (1860-1923), al liggen hun levens meer dan honderd jaar uit elkaar. In sommige werken is een Witsenachtige sfeer aanwezig, in andere het bijzondere gezichtspunt. Door in te zoomen op 'kleine' onderwerpen en motieven en handelingen te herhalen, dwingt Jorn concentratie en vertraging af: zowel in het maakproces als bij het kijken naar zijn werk. Speciaal voor de tentoonstelling schilderde hij zijn Vaas met geraniums als hedendaagse

reactie op Witsens Anemonen in aardewerken vaasje: een ode aan zijn voorganger.

Tijdens de expositie presenteert Jorn zijn kersverse boek 8. Hij blikt daarin terug op de afgelopen acht jaar, waarin hij nieuwe onderwerpen verkende, verdieping vond op favoriete thema's en – allesbepalend – vader werd van Bodo en Senja. De acht getoonde tekeningen corresponderen met de acht hoofdstukken in het boek, waarin geraniums en maanlicht aan bod komen, maar ook het gezin en vriendschap.

Het boek wordt onthuld tijdens de expositie en zal worden voorgesteld tijdens een boeklancering op zondag 14 april 2024.

KUNST VOOR DE KOST

Over de kunstenaar als ondernemer in de 19de eeuw

Tentoonstelling in het Dordrechts Museum te Dordrecht
van 20 april 2024 t/m 8 september 2024.

Je niets aantrekken van commercie of de markt, dat kunnen maar weinig kunstenaars zich permitteren. De schoorsteen moet tenslotte roken. In de schilderkunst zijn daar door de eeuwen heen allerlei oplossingen voor gevonden. In de 19de eeuw, toen de handel een sterk sturende rol ging spelen in de kunstwereld, werden kunstenaars steeds vindingrijker. Sommigen maakten goed verkoopbare schilderijen naast hun eigen, vrije werk. Andere kunstenaars hadden het geluk dat hun favoriete onderwerp goed in de markt lag. Één gouden succesformule is er niet, de markt is altijd in bewe-

ging. En kunstenaars bewegen mee.

De kunstwerken en thema's in de tentoonstelling roepen vragen op die nog altijd actueel zijn. Is een kunstenaar een creatief genie of een ondernemer? Gaan creativiteit en commercie samen? *Kunst voor de Kost* zoekt naar antwoorden op die vragen en neemt de bezoeker mee naar de dynamische 19de-eeuwse kunstwereld.

CHRISTINE EN JANUS VAN ZEEGEN, VERNIEUWERS IN DRAAD EN VERF

Tentoonstelling in het Drents Museum te Assen

t/m 15 september 2024

Kunstenaars Christine van Zeegen en haar broer Janus werken op een bijzondere manier samen. Hun kunst is in veel opzichten vernieuwend. Janus maakt lijntekeningen van motieven uit de planten- en dierenwereld en Christine vertaalt deze naar eigen inzicht in kleurrijke borduursels. Het kunstnaaldwerk van Christine is razend populair in haar tijd.

Janus experimenteert met zand en andere materialen in de verf op zijn eigen schilderijen. Het kunstenaarspaar krijgt lof van onder meer Hendrik Petrus Berlage, Jan Toorop en Jan Sluijters. Toch zijn ze vandaag de dag vrijwel vergeten. Het Drents Museum presenteert van 30 maart tot en met 15 september 2024 de eerste overzichtstentoonstelling over dit wonderlijke kunstenaarspaar.

Janus (1881-1961) en Christine (1890-1973) van Zeegen worden geboren in Amstelveen. Hun vader is gipsgieter en modelleur. Janus volgt in zijn voetsporen en gaat naar de Teekenschool voor Kunstambachten. Hij neemt zijn zus mee in zijn ideaal om kunstenaar te worden. Het overlijden van hun ouders zorgt ervoor dat de band tussen broer en zus nog hechter wordt. Zij wonen samen in Amsterdam en ontwikkelen een nauwe samenwerking op het gebied van het kunstnaaldwerk dat soms zelfstandig, soms als onderdeel van kamerschermen of andere meubelstukken uitgevoerd wordt.

Janus maakt lijntekeningen van motieven uit de planten- en dierenwereld en Christine vertaalt deze naar eigen inzicht in kleurrijke borduursels. Later gaat zij ook zelf ontwerpen. Haar uitvoering is vooruitstrevend waarbij zij soms kiest voor losse draden in haar werk, iets dat zeer ongebruikelijk is. Vaak heeft het werk een symbolistische ondertoon. De kunstwerken worden goed ontvangen. Christine wordt daarbij naar voren geschoven als maker en Janus ziet zijn rol als niet meer dan hulp in het maken van lijntekeningen. Christine wordt de kostwinnaar in huis.

Ondertussen ontwikkelt Janus zich verder als beeldend kunstenaar en experimenteert met het toevoegen van materialen als zand aan de verf. Je zou hem kunnen beschouwen als de eerste materiekunstenaar in Nederland. Als onderwerpen kiest hij spectaculaire natuurverschijnselen en onderwatertaferelen, vaak bestudeerd in Artis. De bijzondere manier waarop zus en broer samen het kunstenaarschap beoefenen is uitzonderlijk voor hun tijd. Hoewel beiden niet tot de voorhoede van de moderne kunst behoren, is hun werk zeer interessant en neemt het een eigen plaats in binnen de wereld van de beeldende en toegepaste kunst rond 1900.

Het Drents Museum organiseert een tentoonstelling over Christine en Janus van Zeegen. Naast de eigen collectie en bruiklenen van musea zal er ook werk uit particuliere collecties te zien zijn. De meeste van al deze werken zijn niet eerder aan het publiek getoond. Bij de tentoonstelling verschijnt in samenwerking met Waanders Uitgevers een publicatie in de reeks Monografieën van het Drents Museum over kunstenaars uit het tijdperk rond 1900. Hedendaags textielkunstenaar Alexandra Drenth is uitgenodigd om zich te laten inspireren door het werk van Christine en Janus van Zeegen. Het resultaat wordt gepresenteerd in de tentoonstelling.

THE ART OF DRAG

Tentoonstelling in het Frans Hals Museum te Haarlem
van 12 april 2024 t/m 13 oktober 2024

Drag is overall. Denk aan het populaire tv-programma RuPaul's Drag Race en Songfestival-winnaar Conchita Wurst. Maar het is zeker niet nieuw, al in Griekse tragedies werd er aan drag gedaan en op theatrale wijze de spot gedreven met stereotype genderrollen. Ook voor beeldend kunstenaars is het een geliefd onderwerp. Hartjesdag, de van oorsprong Haarlemse feestdag waarop mannen als vrouwen verkleed gingen en andersom, is rond 1900 vaak geschilderd. Sommige kunstenaars deden zelf aan crossdressing of drag, of maakten portretten van mensen die door deze uitingsvormen zichzelf konden zijn. In de tentoonstelling vind je ook hedendaagse kunstwerken van onder andere Sin Wai Kin, Sarah Lucas, Gillian Wearing en Yamuna Forzani die breken met de verwachtingen en stereotypes van mannelijkheid en vrouwelijkheid.

In *The Art of Drag* brengt het Frans Hals Museum een selectie van de mooiste moderne en hedendaagse kunst. Kom kijken hoe kunstenaars hun liefde voor drag uiten op manieren die nog regelmatig op tegenstand stuiten. En vier met ons genderexpressie, de vrijheid om je te kleden en te zijn zoals jij bent.

BERT LOERAKKER

Tentoonstelling in de Kunsthall van het Gemeentemuseum te Helmond
van 13 april 2024 t/m 29 september 2024

Bert Loerakker is Helmonds bekendste hedendaagse schilder. En nu heeft hij zijn eerste solo expositie in ons museum. Naast een internationaal tentoonstellingsprogramma is ons museum er ook voor de lokale kunstenaar. Op deze manier hopen we tevens een lokaal publiek aan te spreken.

Kunstenaar Bert Loerakker geeft nooit titels aan zijn werken. Die vindt hij te bepalend voor het werk. Door een titel te geven wordt een beschouwer teveel gestuurd in het kijken en ervaren van het werk. Voor Loerakker is het belangrijk dat bij het beschouwen van het werk een

vrijheid wordt ervaren om het werk te interpreteren.

De schilderijen van Bert Loerakker bestaan bijna altijd uit twee delen. Soms zijn deze los van elkaar, maar soms zijn de losse doeken ook op verschillende manieren aan elkaar bevestigd. En soms zijn de

twee schilderstijlen geïntegreerd in één doek. Bijna altijd wisselen een figuratief deel en een abstract deel elkaar af. Soms zijn het pendanten die elkaar aanvullen, maar soms gaan ze ook frictie met elkaar aan of ze gaan volledig in elkaar over. Loerakker onderzoekt hoe de schilderstijlen figuratief en abstract op elkaar in werken. Door zijn onderzoekende manier van werken stelt hij ook vragen aan de toeschouwer. Welke relaties leg je tussen de beide beelden ?

De tentoonstelling laat werken zien uit een periode van 1997 tot nu. Telkens worden er kleine clusters gevormd van verschillende periodes in zijn oeuvre. Maar hoe divers ze ook zijn, ze hebben allemaal één gemene deler: het zijn allemaal échte Loerakkers.

GRONINGER MUSEUM 150 JAAR - BEHIND THE SCENES

Tentoonstelling in het Groninger Museum te Groningen

t/m 1 juni 2024

Groninger Museum 150 jaar - Behind the Scenes geeft een kijkje achter de schermen van het museum. Hoe komt een collectie tot stand, hoe worden kunstwerken geconserveerd en hoe presenteren we deze vervolgens aan het publiek ? Hoe ging dit vroeger en hoe gaat dit nu, en wat komt daar allemaal bij kijken? Extra bijzonder: het in 2020 gestolen en onlangs teruggevonden schilderij de *Lentetuin* van Vincent van Gogh zal tijdens dit feestelijke jaar voor het eerst weer te bewonderen zijn in deze collectietentoonstelling !

SYLVIE FLEURY

Tentoonstelling in de Kunsthall te Rotterdam
t/m 8 september 2024

In het voorjaar van 2024 presenteert Kunsthall Rotterdam een groots overzicht van de Zwitserse kunstenaar Sylvie Fleury (1961, Genève). Haar provocerende installaties, sculpturen, readymades en schilderijen zijn voor het eerst in Nederland te zien. Op speelse wijze stelt Fleury genderstereotypen aan de kaak. Ze maakt gebruik van moderne reclamestrategieën zoals aandachtstreckende slogans, felgekleurde neonlichten en verleidelijke presentaties, waarmee ze de grenzen tussen hedendaagse kunst en het consumentisme verkent. Met elementen uit de mode- en filmwereld, popcultuur, autosport en kunstgeschiedenis creëert Fleury keer op keer onverwachte nieuwe verhalen, altijd met een flinke dosis humor en eigenzinnigheid !

Sylvie Fleury breekt in de jaren negentig door met haar ironische presentaties van glamour, mode en lifestyle. Ze volgt de laatste trends, leest trouw de grote modetijdschriften en mist geen enkele coutureshow in Parijs. In haar werk reageert ze als fashion victim op de overweldigende invloed van de mode-industrie door elementen uit die wereld tot kunst te verheffen. In de tentoonstelling begeef je je tussen designer artikelen, Vogue covers en neoninstallaties met kreten zoals

“Champagne & Limousines”. Door luxegoederen inclusief hun verleidelijke verkoopstrategieën in een andere context te plaatsen, maakt Fleury ons bewust van de overeenkomsten tussen de consumentenmaatschappij en de kunstwereld.

Met levendige kleuren, opvallende materialen en verrassende tegenstellingen maakt Fleury de genderstereotypen en onrealistische schoonheidsidealen binnen onze maatschappij zichtbaar. Ze laat zien welke verwachtingen we opleggen aan het uiterlijk en gedrag van een vrouw, en wat daar allemaal bij komt kijken. Tot de tentoonstelling behoren vintage aerobicsvideo's van Jane Fonda en een Gucci yogamat. Ook make-up speelt een belangrijke rol in haar werk: zo maakt Fleury onder meer levensgrote oogschaduwpaletten, die zonder bijbehorend kwastje of zichtbaar logo iets weg hebben van abstracte schilderijen.

Verwoesting is een terugkerend fenomeen in Fleury's werk: ze maakt diverse objecten uit de modewereld en popcultuur bewust kapot om ze te bevrijden van genderclichés. “Soms hoeft je alleen maar over het oppervlak te krabben, andere keren moet je het in stukken blazen”, aldus de zelfbenoemde *punk feminist in disguise*. Dit doet ze letterlijk in een video-installatie waarin een groep vrouwen, waaronder zijzelf, het vuur opent op 22 iconische Chaneltassen. Bovendien zet Fleury stereotypische vrouwelijke producten om tot wapens, zoals een bronzen afgietsel van een pistoolvormige haardroger of met spikes bezette Balenciaga stiletto's.

In de tentoonstelling belicht Fleury de machocultuur binnen de autosport. De auto – als mannelijk statussymbool – speelt een grote rol in haar werk. Ze gebruikt Amerikaanse old timers om flesjes foundation en potjes rouge te verpletteren, of beschildert verwoeste exemplaren met knalroze Givenchy nagellak. Door neonborden met 'Faster Bigger Better' en video's van luidruchtig optrekkende auto's te tonen, zet ze de mannsport op een sensuele en erotische manier neer.

Ook neemt Fleury de grotendeels door mannen gedomineerde kunstgeschiedenis op de hak. Ze refereert aan kunststromingen als het modernisme, minimalisme, conceptualisme en pop art en neemt het met voelbaar plezier op tegen sleutelfiguren als Piet Mondriaan, Donald Judd, Carl Andre en Daniel Buren. Fleury koppelt hun gewichtige werk aan banale objecten of voegt glamoureuze, zachte en organische elementen toe. Zo vervangt ze de beroemde geometrische vormen van Mondriaan door nepbont of laat ze verschillende vrouwen provocerend op naaldhakken over de beroemde vloerstukken van Carl Andre paraderen.

Daarnaast betwist Fleury het idee dat de wereld van ruimtevaart voornamelijk aan mannen toebehoort. Soms fier overeind en van staal, de andere keer slap en onderuitgezakt in de hoek: met haar serie *First Spaceship on Venus* benadrukt ze de fallische symboliek van raketten, die ze met de kleuren van lippenstift, zachte materialen en namen als 'Clitonia' tot overwegend 'vrouwelijke' objecten maakt. Vrouwelijk versus mannelijk, *high* versus *popular culture*, de producent versus de consument en de mode-industrie versus de kunstwereld: in de Kunsthall betreed je het contrastrijke universum van Sylvie Fleury !

REGIE: REMBRANDT

Tentoonstelling in Museum Rembrandthuis te Amsterdam
van 02 maart 2024 t/m 26 mei 2024

Rembrandt was een meesterlijke verteller van verhalen, niet in woord maar in beeld. Hij regisseerde zijn figuren zorgvuldig en paste trucs toe die vaak afkomstig waren uit het theater. In het voorjaar van 2024 organiseert Museum Rembrandthuis de tentoonstelling *Regie: Rembrandt*. De tentoonstelling laat zien dat Rembrandts kunst en het theater in de stad Amsterdam nauw met elkaar verbonden zijn. Het is de eerste tentoonstelling die Rembrandt als regisseur in de spotlight zet.

Voor de tentoonstelling komt een aantal topstukken naar Museum Rembrandthuis, waaronder het schilderij *Potifars vrouw beschuldigt Jozef* (1655) uit de Gemäldegalerie in Berlijn, dat daarmee voor drie maanden terugkeert naar het huis waar Rembrandt het schilderde.

In *Regie: Rembrandt* gaat de bezoeker 'de vloer op', op zoek naar de manier waarop Rembrandt zijn voorstellingen 'regisseerde'. Rembrandt wist hoe belangrijk het was om een pakkend moment uit een verhaal te kiezen om uit te beelden. Schilders kozen vaak voor een omslagpunt in het verhaal, wat op het toneel 'peripetie' heet. Dat is het beslissende moment waarop de (hoofd)persoon – vaak door een plotselinge gebeurtenis – tot een ingrijpend inzicht komt. Kunstenaars beeldden dan vaak de emotionele uitbarsting na dit omslagpunt uit, met als gevolg schilderijen vol drama. Maar Rembrandt koos graag voor

een moment dat daar net aan voorafgaat, het moment waarop de spanning te snijden is. Zo betreft hij de kijker bij de scène, die daardoor meeleeft en meevoelt. Een prachtig voorbeeld is zijn schilderij van Suzanna, een bruikleen uit het Mauritshuis (Den Haag). Rembrandt toont de naakte Suzanna die op het punt

staat een bad te nemen maar zich opeens realiseert dat ze bespied wordt door twee mannen met slechte intenties.

Als regisseur van zijn verhalen maakte Rembrandt gebruik van allerlei technieken die ook in het theater werden toegepast. Zo onderzocht hij van jongs af aan gezichtsuitdrukkingen. Dit deed hij door zelf voor de spiegel te acteren en zijn spiegelbeeld vast te leggen in etsen. Ook had hij kennis van de universele handgebaren die door redenaars en acteurs werden gebruikt om hun woorden kracht bij te zetten. Kostuums bestudeerde hij onder meer in het theater. Zijn leerlingen stonden soms model voor elkaar in ingewikkelde houdingen, en hij koos bij voorkeur voor een dramatische belichting. De bezoeker leert deze en andere aspecten van Rembrandts regie kennen aan de hand van prenten, tekeningen en schilderijen. Bij drie van zijn meesterwerken (*Suzanna*, *Potifars vrouw beschuldigt Jozef* en de *Honderd guldenprent*) wordt langer stilgestaan om te onderzoeken hoe Rembrandt de theatrale middelen inzette en met welk effect.

De tentoonstelling besteedt ook aandacht aan

Rembrandt als theaterbezoeker. In Rembrandts tijd maakte de toneelwereld in Amsterdam een belangrijke professionaliseringsslag door. Tot het begin van de zeventiende eeuw was theater een voorrecht voor de elite; het werd opgevoerd in exclusieve clubs, rederijkerskamers. De minder gefortuneerde stadsbevolking kon theater slechts sporadisch ervaren op straat, zoals tijdens de herfstkermis waar kwakzalvers en internationale rondreizende toneelgezelschappen optraden. Maar met de opening van de eerste schouwburg in Nederland, in januari 1638 in Amsterdam, veranderde dit drastisch. Vanaf dat moment kon het publiek maar liefst twee keer per week voorstellingen zien. Er waren drie rangen: dure loges, gewone tribuneplekken en goedkope staplaatsen.

Rembrandt bezocht het theater, tekende acteurs en kende toneelschrijvers en schouwburgbestuurders. Bovendien woonde hij in de buurt waar een belangrijk deel van het theaterrepertoire vandaan kwam. Op het eiland Vlooienburg, nu het Waterlooplein, woonden Sefardische Joden die het Spaanse theater naar Amsterdam brachten en vertaalden. Deze stukken waren een doorslaand succes

Tentoonstelling in het Stadsarchief Amsterdam

Gelijktijdig met de tentoonstelling *Regie: Rembrandt* organiseert het Stadsarchief Amsterdam een schatkamertentoonstelling waarin de bredere context van de Amsterdamse Schouwburg, zijn toneelschrijvers en acteurs, en de rol van de schouwburg in de stad worden belicht.

2 SPRAAK - AFRIKA ONTDEKKEN IN TEXTIEL

Tentoonstelling in het Veenkoloniaal Museum te Veendam
t/m 20 mei 2024

In samenwerking met Odilia Anyachi Okonga wordt het huidige Afrika centraal gesteld op het gebied van mode en cultuur. Dit continent wordt op een positieve wijze verbonden met mensen uit onze regio die zich laten inspireren door Afrika.

HENDRIK ANTONIUS TER REEGEN

Tentoonstelling in het Veenkoloniaal Museum te Veendam
van 02 maart 2024 t/m 26 mei 2024

De kerkelijke kunst van Hendrik Antonius Ter Reegen (1892-1973). Zijn heiligenbeelden, preekstoelen, banken, doopvonten en andere kerkmeubels zijn tot op de dag van vandaag te zien in kerken in het noorden van Nederland, maar zijn naam is nog maar bij weinigen bekend.

100x LUCEBERT. HET LEVEN EN WERKEN VAN EEN DUBBELTALENT

Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Alkmaar
van 30 maart 2024 t/m 1 september 2024

Leer dichter, beeldend kunstenaar en mens Lucebert (Lubertus Jacobus Swaanswijk, 1924-1994) kennen aan de hand van 100 objecten. Wie was hij? Ontdek zelf de levensloop van dit dubbeltalent in 100 objecten zoals tekeningen, manuscripten, een brief, carnavalsmaskers, voorwerpen en schilderijen van zijn hand.

Lucebert is een van de bekendste Nederlandse moderne kunstenaars van de twintigste eeuw. Hij woonde en werkte een groot deel van zijn leven in Bergen (NH) en werkte ook in het nabijgelegen Alkmaar. Als dubbeltalent heeft hij een omvangrijk en veelzijdig oeuvre nagelaten. *100x Lucebert* maakt gebruik van een biografische opzet om de ontwikkeling van zijn oeuvre in alle rijkdom te tonen.

HET DIAGONALE INSTITUUT - MICHAEL TEDJA

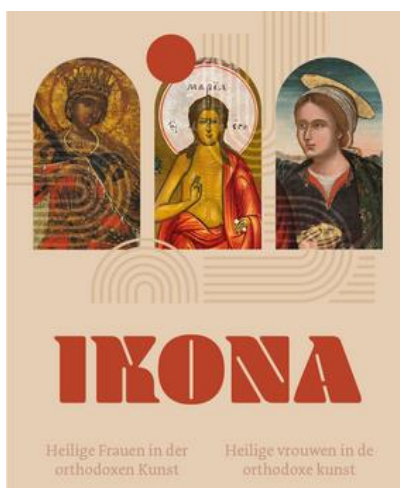
Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Alkmaar
van 30 maart 2024 t/m 1 september 2024

Schrijver, dichter en beeldend kunstenaar Michael Tedja verbleef afgelopen jaar enkele maanden als artist-in-residence in het Luceberthuis in Bergen. Van daaruit werkt hij aan een serie schilderijen op doek en op papier. Dit nieuwe werk van Tedja wordt tegelijkertijd met 100x Lucebert geëxposeerd in Stedelijk Museum Alkmaar.

IKONA / HEILIGE VROUWEN IN DE ORTHODOXE KUNST

Tentoonstelling in het Ikonenmuseum te Kampen
van 13 april 2024 t/m 29 september 2024

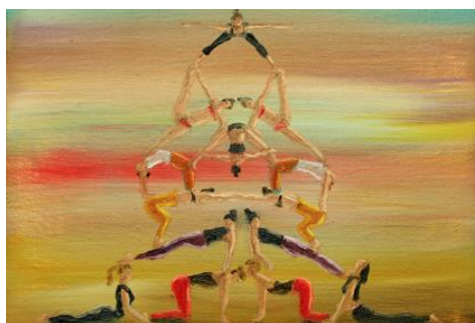
IKONA is de eerste tentoonstelling die zich richt op de uitbeelding van heilige vrouwen in de orthodoxe iconenschilderkunst en wil bijdragen aan het beeld van vrouwen in andere culturen en hun historische ontwikkeling traceren. Meer dan zeventig ikonen uit de drie musea en van particuliere bruikleengevers illustreren het brede spectrum van vrouwelijke heiligheid. Het christelijke beeld werd vooral gevormd door Eva en Maria. Maar naast martelaren, kluizenaars en nonnen waren er ook machtsbewuste heersers die als heiligen werden vereerd.

In deze tentoonstelling wil het museum publiek de spannende verhalen van deze vrouwen vertellen en vragen wat ze ons vertellen over de machtsverhoudingen tussen de seksen.

IKONA is een co-productie van de Ikonenmusea in Recklinghausen, Frankfurt am Main en Kampen.

MEIDENPRACHT EN VROUWENKRACHT

Marit Dik, Beth Namenwirth & Tanja Ritterbex
Tentoonstelling in het Stedelijk Museum te Kampen
van 22 maart 2024 t/m 15 september 2024

Vrouwenkunst bestaat niet. Wel kunstenaars die vrouw zijn en hun werk maken vanuit hun vrouwelijke identiteit. Marit Dik, Beth Namenwirth en Tanja Ritterbex brengen ons dicht bij hun persoonlijke leven en geven commentaar op de (kunst)wereld gezien door een vrouwenbril.

Hun originele kijk is uitbundig, ontroerend, soms introvert of hilarisch.

Marit Dik creëert scènes op het schildersdoek en in driedimensionale kastjes waarin meisjes en jonge vrouwen de hoofdrol spelen. Ze portretteert hun kwetsbaarheid en

hun onschuld, maar het zijn geen zwakke wezens. Ze zijn onafhankelijk en spelen een spel waarbij de jager de prooi is. De natuur in al haar schoonheid is vaak aanwezig in haar werk. Het versterkt het gevoel van vrijheid van de vrouwen die erin rondlopen en geeft hen kracht.

Beth Namenwirth schildert een intieme wereld op klein formaat. In kamers zonder ramen leveren haar jonge vrouwen fijntjes commentaar op het beeld dat vrouwen en meisjes opgedrongen wordt door de media of waaraan ze zelf denken te moeten voldoen. Namenwirth doet dat met humor, maar het is soms ook beklemmend. Een serie met beeldvullende torso's van moderne meisjes gekleed in ultrakorte strakke naveltruitjes op broekjes en rokjes niet groter dan een riem, doen ook denken aan het silhouet van het 19e eeuwse korset. Een keurslijf, waar de vrouw zich in perste om aan het schoonheidsideaal te voldoen. *Tanja Ritterbex* speelt met de invloed van de social media door foto's en films van zichzelf te posten als uitdagende vlogger en influencer voor de kunst. Hier is zij 'in charge'.

Haar energieke werk bruist van levenslust. Ritterbex' turbulente kunstenaarsleven is sinds een paar jaar op een ander spoor gekomen door het moederschap. Haar jonge dochter en hun liefdevolle band verwerkt ze in een voortdurende serie schilderijen, tekeningen en installaties.

ALISON JACKSON / TRUTH IS DEAD

Tentoonstelling in het Museum aan het Vrijthof te Maastricht
van ** maart 2024 t/m ** 2024

Het werk van Alison Jackson gaat over voyeurisme, onze behoefte om te geloven en simulatie. Ze maakt op slimme wijze gebruik van acteurs of lookalikes van beroemdheden en publieke figuren om overtuigend realistische paparazzi- of documentairefoto's te maken van de intieme, vaak wellustige, ingebeeldde privélevens van veel van 's werelds beroemdste en beruchtste 'iconen' of bekende individuen: Donald Trump, de Britse koninklijke familie, Marilyn Monroe, Kim Kardashian en Kanye West, Elton John, David en Victoria Beckham zijn slechts enkele van de figuren die in haar werken voorkomen. Door het door

de media- en publiciteitsindustrie gecreëerde fenomeen van de 'cultus van beroemdheden' te bestuderen, probeert Jackson het verschil in de hedendaagse beroemdheidscultuur te onderzoeken tussen 'waar' en 'vals', 'echt' en 'denkbeeldig', 'origineel' en 'kopie'.

PIONIERS IN KERAMIEK

Tentoonstelling in Museum Prinsenhof te Delft
t/m 8 september 2024

Museum Prinsenhof Delft presenteert de tentoonstelling *Pioniers in Keramiek*. Keramiek is hot! Een groeiende voorhoede van kunstenaars en ontwerpers kiest voor klei en vernieuwt het ambacht door de grenzen van het materiaal op te zoeken. *Pioniers in Keramiek* toont topstukken uit de collectie historisch aardewerk zij aan zij met werk van hedendaagse makers. Hierdoor ontstaat een spannende dialoog die bijzondere inzichten oplevert. Want terwijl het basisrecept van keramiek hetzelfde is gebleven, is de wereld waarop makers reageren sterk veranderd. *Pioniers in Keramiek* brengt meerdere perspectieven en verhalen in beeld en nodigt bezoekers uit om met

een hedendaagse blik naar het verleden te kijken.

Museum Prinsenhof Delft heeft een grote collectie Delfts aardewerk, waaronder het beroemde Delfts Blauw. De experimenteerdrift van Delftse plateelbakkers die proberen Chinees porselein te imiteren, leidt in de 17de eeuw tot de ontwikkeling van een nieuw product: Delfts Blauw. Daarmee start vanuit Delft een bloeiperiode voor keramiek. Met de museumcollectie aardewerk uit de 17de en 18de eeuw als startpunt, gaat *Pioniers in Keramiek* de dialoog aan met maak-experimenten van nu. Dit brengt verrassende overeenkomsten en veelzeggende verschillen aan het licht. De tentoonstelling laat goed zien dat innovatie wordt ingegeven door maatschappelijke veranderingen. Aan de hand van actuele thema's als duurzaamheid, lokaliteit en diversiteit nodigt de tentoonstelling uit om verbanden te ontdekken tussen toen en nu.

Pioniers in Keramiek toont een nieuwe aanwinst voor Museum Prinsenhof Delft: een imposant paar snoekterrines, uitbundig gedecoreerd trompe l'oeil serviesgoed uit de tweede helft van de 18de eeuw. Een ander voorbeeld van gedecoreerd serviesgoed uit deze periode is een kraantjeskan in de vorm van een dame, een van de schatten die voor deze tentoonstelling uit het depot worden gehaald. Daarnaast zet het museum keramiek van 20 hedendaagse kunstenaars uit Nederland in de spotlights. De focus ligt daarbij op recent werk van nieuw talent. De selectie is divers, met speciale aandacht voor autodidacte makers, makers met een niet-Westerse achtergrond en makers die een ander perspectief vertegenwoordigen. Max Lipsey maakt een tafel van Delfts Blauw keramiekafval. Benedetta Pompili toont werk dat zij recent maakte tijdens haar residentie in de Rijksakademie Amsterdam. En omdat Azië ook vandaag nog een belangrijke inspiratiebron is, is ook werk te zien van deelnemers aan de Creative Residency Arita in Japan, waaronder nieuw werk van Simone Post.

Naast *Pioniers in Keramiek* is er dit jaar nog veel meer te zien en te doen rond keramiek in Museum Prinsenhof Delft. Vanaf november is de expositie van Keramiekprijs De Kei 2023 te zien. Voor participatieproject De Delftse Blik werken Delftenaren samen met kunstenaar Yuro Moniz aan een monumentale vaas. Enkele topstukken uit de vaste museumopstelling zijn te zien in *Pioniers in Keramiek*. Om de lege plekken op te vullen die hierdoor ontstaan, maakten talentvolle studenten van de MBO-opleiding Creatief Vakman Keramiek (SintLucas Boxtel) eigentijdse versies van deze objecten.

HET LUXE LANDLEVEN VAN LIMBURG IN DE ROMEINSE TIJD

Tentoonstelling in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden
met ruim 200 archeologische vondsten

van 26 april 2023 tot 25 augustus 2024

Tweeduizend jaar geleden stonden in Limburg honderden Romeinse *villa's*, zoals de Romeinen ze zelf noemden: enorme akkerbouwbedrijven die de hele regio voorzagen van graan. Meer dan twintig van deze landgoederen zijn in de afgelopen honderd jaar opgegraven en onderzocht, waarna de vondsten verspreid raakten. De belangrijkste archeologische villavondsten zijn nu voor het eerst weer bij elkaar gebracht in deze tentoonstelling. De *villa's* in Limburg groeiden in de loop der tijd uit tot complete landhuizen in Mediterrane stijl, inclusief een badhuis en Romeinse uitvindingen als glazen ramen en vloerverwarming. Vaak lieten de eigenaren zich met hun kostbaarheden begraven op hun eigen terrein. Met meer dan tweehonderd voorwerpen, maquettes, 3D-reconstructies en film neemt *Romeinse villa's in Limburg* u mee naar dit luxe landleven van tweeduizend jaar geleden.

Blikvangers zijn de gereconstrueerde metershoge muurschildering uit Maasbracht met voorstellingen van gladiatoren en villabewoners, en een kijkje thuis bij de ‘dame van Simpelveld’. Haar villa en het interieur waren afgebeeld in het beeldhouwwerk van de sarcofaag waarin ze was begraven. U ziet verder dakpannen en landbouwwerktuigen, maar ook beeldjes van barnsteen, luxe mozaïek en glaswerk. Persoonlijke bezittingen van villabewoners, zoals een parfumhouder of een bronzen make-up doosje, vertellen meer over wie ze waren, wat ze deden en waar ze vandaan kwamen.

De objecten spelen een rol in de verhalen over het Romeinse leven, de landbouw in Limburg en de betekenis van de landerijen binnen het grotere Romeinse netwerk. Speciale aandacht is er voor de bewoners van de villa’s, van de vrouw des huizes tot de mensen die het land bewerkten. Via een interactieve verkenning ontdekt u hoe de ‘villa van Voerendaal’ in de loop van driehonderdjaar is uitgebreid en verbouwd. Daar is ook het portret te zien van de ‘dame van Voerendaal’, die bij de villa was begraven.

De Limburgse villa’s voorzagen tussen de eerste en de derde eeuw na Chr. alle bewoners in de regio van graan. Die woonden in steden als Heerlen, Xanten en Keulen. Ook de soldaten langs de *limes*, de noordelijke grens van het Romeinse rijk, waren klant. Graan werd verhandeld tot in de verste uithoeken van Noordwest-Europa. Dat gebeurde via het uitgebreide netwerk van de Romeinse (water)wegen.

Een Romeinse *villa rustica* bestond uit een luxe landhuis met daaromheen een uitgestrekt terrein met opslagruimtes, woningen, stallen, werkplaatsen, siertuinen en grote akkerlanden. Archeologische opgravingen laten zien dat er tientallen mensen woonden en werkten. Toen aan het einde van de derde eeuw de Romeinse macht afnam, zijn de villa’s verwoest, afgebrand en verlaten. Tegenwoordig is er vrijwel niets meer van te zien in het Limburgse landschap.

De tentoonstelling is grotendeels opgebouwd uit voorwerpen die afkomstig zijn uit de collecties van het Rijksmuseum van Oudheden (Leiden), het Limburgs Museum (Venlo) en het Thermenmuseum (Heerlen). Ook zijn er bruiklenen van verschillende musea en het Provinciale Depot voor Bodemvondsten in Limburg ingezet. Daarnaast ziet u reconstructies van Romeinse meubels, die speciaal voor deze tentoonstelling zijn gemaakt door leerlingen van het Hout- en Meubileringscollege uit Rotterdam. Deze tentoonstelling is onderdeel van een groot onderzoeks- en publieksproject, *Een Romeinse idylle*, uitgevoerd in de periode 2020-2024 met steun van het Mondriaan Fonds. De drie musea en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed maakten gezamenlijk een grondige analyse van de duizenden archeologische villavondsten en oude opgravingsdocumentatie uit archieven en depots. Alle resultaten worden in 2024 gepubliceerd in de wetenschappelijke PALMA-reeks van het Rijksmuseum van Oudheden.

GRIEKSE EN ROMEINSE STAD VAN GODINNEN

met topstukken uit Italië

Tentoonstelling in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden
van 26 april 2024 t/m 25 augustus 2024

Poseidonia, zoals Paestum van oorsprong heette, werd rond 600 v.Chr. gesticht aan de Baai van Salerno in Zuid-Italië. De dynamische geschiedenis en culturele diversiteit van de stad, met haar beroemde Griekse tempels, staan centraal in de tentoonstelling *Paestum – stad van godinnen*. Ruim tweehonderd van de mooiste stukken van Paestum zijn bijeengebracht, waaronder unieke, beschilderde grafwanden uit het archeologisch museum van Paestum, tempelornamenten, godinnenbeeldjes, beschilderd luxe aardewerk, fijn glaswerk, votiefgaven en munten.

Absolute topstukken in de tentoonstelling zijn het schitterende marmeren beeld van de godin Hera op een troon en acht fraai beschilderde grafwanden uit het museum van Paestum. Ook ziet u beeldjes van terracot-

ta, brons en marmer, een bronzen Griekse wapenuitrusting, wierookvaasjes, prachtig beschilderd aardewerk, fijn glaswerk en een grote verscheidenheid aan votiefgaven en munten. Het indrukwekkende decor van de tentoonstellingszalen weerspiegelt de karakteristieke schoonheid van het Zuid-Italiaanse landschap. U beleeft de kenmerkende Dorische tempelarchitectuur van de oude stad door middel van bijzondere kurkmodellen uit de achttiende eeuw, 3D-prints van tempelsculpturen op ware grootte, originele terracotta tempel-ornamenten en reconstructietekeningen.

De eerste bewoners van Poseidonia waren Grieken uit de legendarisch rijke en machtige stad Sybaris in Zuid-Italië. Ze stichtten de nieuwe stad in de vruchtbare rivierdelta van de Silaris, nu de Sele. De welvaart van de stad wordt weerspiegeld in de drie enorme tempels die vandaag de dag nog het landschap van Paestum domineren. De tempels waren gewijd aan de godinnen Hera en Athena. Ze behoren tot de best bewaarde ter wereld. In de vierde eeuw v.Chr. nam de politieke onrust in Zuid-Italië toe. Volkeren uit het binnenland namen de macht van de Grieken gedeeltelijk over. In Poseidonia leidde dit tot overheersing van de Lucaniërs die ook al in Paestum woonden en nauwe banden hadden met de Grieken. In de tentoonstelling ontdekt u hoe de stad zich verder ontwikkelde.

De vermenging van Lucaanse en Griekse tradities is kenmerkend voor de vondsten uit die periode. Rijkelijk versierde Lucaanse graven tonen niet de typisch Griekse gebruiken, maar scènes met krijgers, begrafenissen en de zorg voor de doden. De lokaal geproduceerde aardewerken voorwerpen, waaronder versierde drinkbekers en de karakteristieke visborden uit Campanië, illustreren het dagelijks leven van de Grieken en Lucaniërs. De overvloed aan terracotta votiefgeschenken uit deze periode geeft u een inzicht in de religieuze praktijken.

Poseidonia onderging een ware metamorfose toen in de derde eeuw v.Chr. de Romeinen aan de macht kwamen. De indeling van de stad veranderde aanzienlijk en gebouwen werden verwijderd om plaats te maken voor Romeinse architectuur. In het Romeinse Paestum deed een nieuwe industrie haar intrede: de productie van parfum uit olijfolie en rozen. In de tentoonstelling wordt dit geïllustreerd door een keur aan glazen parfumflesjes.

Uit het Griekse moederland kwam ook de verering van goden, heroën en mysteriën naar Zuid-Italië. De godinnen Hera, Athena en Aphrodite werden aanbeden in tempels en heiligdommen, zowel binnen als buiten de stadsmuren van Paestum. De voortdurende verering van de godinnen door de eeuwen heen getuigde van hun blijvende betekenis voor de religieuze en culturele identiteit van de stad. In de tentoonstelling ontdekt u hoe de cultus van godinnen verweven was in het religieuze en dagelijkse leven van de inwoners.

Bij de tentoonstelling verschijnt het publieksboek *Paestum – stad van godinnen*. Het is een rijk geïllustreerde, *full colour*-uitgave, waarin de lezer meer te weten komt over de geschiedenis en cultuur van de Zuid-Italiaanse stad. De publicatie wordt mogelijk gemaakt door een bijdrage van Labrys Reizen.

Ontdek meer fascinerende verhalen over Paestum, zowel tijdens uw museumbezoek als thuis of onderweg. Op diverse plekken in de tentoonstelling kunt u luisteren naar een verdiepende audiotour, ingesproken door conservator Ruurd Halbertsma. De gratis verkrijgbare audiotour is beschikbaar in het Nederlands en Engels.

In navolging op het succes van de podcastserie *Het jaar 1000* maakt het museum ook bij *Paestum – stad van godinnen* een podcastserie die aansluit op de tentoonstelling. Conservator Ruurd Halbertsma, tevens samensteller van de expositie, neemt de luisteraars mee op een boeiende reis door het oude Paestum. De eerste aflevering verschijnt begin april.

Paestum is de vijfde tentoonstelling in de serie van het Rijksmuseum van Oudheden over belangrijke steden uit de oudheid. Eerdere succesvolle exposities waren: *Petra* (2013-2014), *Carthago* (2014-2015), *Nineveh* (2017-2018) en *Byblos* (2022-2023).

Naast de eigen collectie van het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden zijn bruiklenen te zien uit verschillende musea in binnen- en buitenland. De tentoonstelling wordt mogelijk gemaakt door een nau-

we samenwerking met het Museo e Parco Archeologico di Paestum e Velia. Andere bruikleengevers zijn: Musée du Louvre (Parijs), Antiekensammlung Staatlichen Museen zu Berlin, de Nationale Numismatische Collectie (DNB, Amsterdam) en Allard Pierson (Amsterdam). Het Rijksmuseum van Oudheden wordt gesteund door de VriendenLoterij.

FIEP OP WIELEN

Tentoonstelling in het Nationaal Rijtuigmuseum in Museum Nienoord te Leek
t/m ** september 2024

Je hebt illustratoren die naadloos de trends van hun tijd volgden, maar ook die gedurende meerdere generaties een gezicht gaven. Fiep Westendorp (1916 Zaltbommel – 2004 Amsterdam) behoort tot die laatste categorie. Decennia na haar overlijden ogen haar illustraties nog even fris, energiek en soms stout als een halve eeuw geleden. Net als het werk van de vrienden met wie zij samenwerkte, zoals Annie M.G. Schmidt.

Fiep behoort inmiddels tot de meest toonaangevende, bekende en bovendien geliefde illustratrices in de Nederlandse cultuurgeschiedenis. Tegenwoordig kunnen we een geheel nieuw licht

schijnen op haar werk. Als kind zag zij de eerste automobielen Zaltbommel binnenrijden en als illustratrice de laatste paardenwagens uit het Amsterdamse straatbeeld verdwijnen.

Museum Nienoord en de in de Fiep Westendorp Foundation verenigde erfgenamen kozen samen tekeningen waar je de meest bonte, kleurrijke en vrolijk makende oldtimers, omnibussen en paardenwagens op ziet. De auto van Pluk, Longhors-zitbank: zij komen zelfs mee naar de museumzaal !

DE KUNST VAN HET GEVEN

Tentoonstelling in Museum Van Bommel van Dam te Venlo
van 9 maart 2024 t/m 4 augustus 2024

Museum van Bommel van Dam presenteert de tentoonstelling *De Kunst van het Geven*. Een kleurrijk, expressief feest voor het oog dat bezoekers inzicht geeft in de belangwekkende collectie Van Mulukom die recent door het museum is verworven. Van de expressieve kunst van de CoBrA-groep en de zeldzame abstractie van de Amsterdamse Limburgers tot de humor en kleur uit de Nieuwe Figuratie. De expositie neemt je mee langs ruim honderd kunstwerken, vooral afkomstig uit de verzameling van Lily en Henk van Mulukom met aanvullingen uit de collectie van museum van Bommel van Dam.

De tentoonstelling zet niet alleen belangrijke verzamelgebieden uit beide collecties in de schijnwerpers, maar belicht ook het internationale karakter daarvan. Zo worden namen uit de Nederlandse CoBrA die in de eigen collectie van het museum vertegenwoordigd zijn, zoals Karel Appel, Eugène Brands, Constant, Corneille, Lucebert, Anton Rooskens en Theo Wolvecamp, door de schenking aangevuld met die van hun internationale collega's. Denk aan Pierre Alechinsky, Mogens Balle, Jacques Doucet, William Gear, Stephen Gilbert, Carl-Henning Pedersen, Asger Jorn en Shinkichi

Tajiri. Belangrijke werken van Lotti van der Gaag en Pearl Perlmutter – vrouwelijke kunstenaars die in Nederland werkzaam waren in dezelfde kringen als de CoBrA-mannen – zijn ook prominent aanwezig.

In dezelfde, naoorlogse periode was er een groep kunstenaars uit Limburg in de hoofdstad actief, die door hun achtergrond al gauw de Amsterdamse Limburgers werden genoemd. Kunstenaars als Pieter Defesche, Jef Diederer, Ger Lataster, Lei Molin en Pierre van Soest maakten imposante doeken waar het kleurgeweld vanaf spatte en waarmee ze zich onderscheidden in de Nederlandse kunstwereld. In aanvulling op het expressieve werk van deze groep wordt in de tentoonstelling aandacht besteed aan de kunst van Marianne van der Heijden uit de eigen collectie van het museum. Zij was een kunstenaar met verwantschap tot de Amsterdamse Limburgers.

In de jaren zestig en zeventig kreeg een aantal kunstenaars hernieuwde belangstelling voor figuratieve elementen in de kunst. Denk aan Mark Brusse, Alphons Freijmuth, Harrie Gerritz, Klaas Gubbels, Willem Hussem, Lucassen, Jan Sierhuis, Joost van den Toorn en Carel Visser. Samen met de Belgische kunstenaars Etiënne Elias, Roger Raveel en Yvan Theys vormden zij de Nieuwe Figuratie. Deze groep vond overeenstemming in raadselachtige schilderijen en sculpturen met een kenmerkende ironische ondertoon. In hun combinatie van abstractie en figuratie, humor en vervreemding zijn de werken van deze kunstenaars een logische reactie op de eerdergenoemde groepen.

BODY TALK - KUNST VS FOTOGRAFIE VANAF 1970

Tentoonstelling in Stedelijk Museum Vianen

t/m 16 juni 2024

Onderzoek naar het spanningsveld tussen schilderkunst en fotografie vanaf 1970, de jaren waarin Body Art in New York groot werd. Fotografie werd van doel een middel om een kunstwerk te maken. Lichaamshoudingen speelden daarin een belangrijke rol.

Speciale aandacht is er voor Bobbi Essers, winnaar van de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 2023, en Daphne van de Velde die naast cross-overs van fotografie met inkt voor de tentoonstelling een speciale performance laat zien.

ALICJA KWADE

Tentoonstelling in Museum Voorlinden te Wassenaar

t/m 9 juni 2024

Met haar betoverende sculpturen en installaties tart Alicja Kwade de grenzen van realiteit en perceptie. Ze gebruikt vaak alledaagse voorwerpen en speelt met de essentie van materialen. De kunstenaar overstijgt de traditionele artistieke normen en neemt je mee naar een wereld waar tijd, ruimte en materie op de meest fascinerende manier met elkaar verweven zijn.

De solotentoonstelling van Alicja Kwade (1979) bij Voorlinden belooft een avontuurlijke beleving te worden, waarbij de grenzen van je waarneming worden uitgedaagd, je nieuwsgierigheid wordt geprikkeld en je gaat twijfelen aan wat je denkt te weten en te begrijpen. Kwade heeft onder andere eerder geëxposeerd tijdens de Biënnale van Venetië en Art Basel en bij de Whitechapel Gallery in Londen en het

Metropolitan Museum of Art in New York. Museum Voorlinden heeft meerdere werken van de kunstenaar in de collectie.

VOOR DE VLAM

Een eerbetoon aan glasinstrumentmaker Edwin Dieperink

Tentoonstelling in het Glasmuseum te Leerdam

t/m 23 juni 2024

De tentoonstelling ‘Voor de Vlam’ in het Nationaal Glasmuseum is een eerbetoon aan het vakmanschap van glasinstrumentmaker Edwin Dieperink. De vakmensen achter de werken van kunstenaars en ontwerpers krijgen vaak weinig aandacht. Terwijl zonder hun technische kennis, inventiviteit, doorzettingsvermogen en luisterend oor de vertaalslag van een ogenschijnlijk onhaalbaar idee naar de uitvoering nooit tot stand was gekomen. In zijn ruim 50 jaar als glasinstrumentmaker heeft Dieperink veel samengewerkt met kunstenaars en ontwerpers uit verschillende disciplines. Zij hebben Dieperink gevormd tot de vakman die hij nu is, en ook hij is van grote invloed geweest op de praktijk van deze kunstenaars en ontwerpers. De techniek die Dieperink beoefent, is binnen de glaswereld een onderbelicht vak. Het vindt zijn oorsprong in de glasinstrumentmakerij, waar glas wordt gemaakt ten behoeve van laboratoriumbenodigdheden. Dieperink is deze techniek ook voor de kunsten gaan inzetten. Door zijn uitstekende beheersing van de techniek, wendden kunstenaars en ontwerpers zich tot hem. Er ontstaat een dialoog: beiden inspireren elkaar. Ze dagen elkaar uit en samen komen ze tot nieuwe technische mogelijkheden en oplossingen. Vaak is er sprake van een langdurige en intensieve samenwerking, waarbij Dieperink en de kunstenaars en ontwerpers zich samen ontwikkelen.

‘Voor de Vlam’ toont werk, uitgevoerd door Dieperink, van onder meer Evert Nijland, Esther Jiskoot, Richard Meitner, Regula Maria Müller, Menno Jonker, Mieke Groot en Melvin Anderson. Het is een multidisciplinaire tentoonstelling met autonome kunst, design, toegepaste kunst en sieraden.

De tentoonstelling ‘Voor de Vlam’ kwam tot stand dankzij de steun van het Cultuurfonds, het Hugo van Win Glasfonds, het KF Heinfonds en het Fentener van Vlissingen Fonds.

TIJDTABEL MET VERMELDING VAN INFO IN UITGELICHT 159 april 2024

		Einddatum
UITGELICHT ! No 146 maart 2023		
De Arbeider	Hildo Krop Museum Steenwijk	2023-2024
UITGELICHT ! No 149 juni 2023		
Koetsen & Kastelen	Borg en Nat. Rijtuigmuseum Leek	** apr. 2024
UITGELICHT ! No 150 juli 2023		
Design !	Design Museum Den Bosch	01 apr. 2024
UITGELICHT ! No 152 september 2023		
Pauline Curnier Jardin	Centraal Museum Utrecht	21 april 2024
UITGELICHT ! No 153 oktober 2023		
Dwarsverbanden	Van Abbe Museum Eindhoven	01 juli 2025
Geer Steyn	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	permanent
Koninklijke	Kunst Museum Gouda Gouda	05 mei 2024
Onder/goed	Rijksmuseum Amsterdam	16 juni 2024
UITGELICHT ! No 154 november 2023		
Michel de Klerk	Museum Het Schip Amsterdam	01 sept.2024
Julius Caesar	H'Art Museum Amsterdam	20 mei 2024
Martin Wong	Stedelijk Museum Amsterdam	1 april 2024
Vrouwelijke Turkse pioniers	Verwey Museum Haarlem	07 april 2024
Is it alive ?	Ned. Textielmuseum Tilburg	07 april 2024
UITGELICHT ! No 155 december 2023		
De vrijheidsschreeuw	COBRA Museum Amstelveen	14 april 2024
Craft !	CODA Museum Apeldoorn	14 april 2024
Roosen & Guests	Museum De Fundatie Zwolle	14 april 2024
Babs Haenen	Kunstmuseum 's-Gravenhage	14 april 2024
Kinderen vd Haagse School	Panorama Mesdag 's-Gravenhage	20 mei 2024
Sustainable Ceramics	Keramiekmuseum Leeuwarden	03 nov. 2024
Monnickendam	Noord-Veluws Museum Nunspeet	26 mei 2024
Frank Muntjewerf Purmerends Museum Purmerend		05 mei 2024
Visioenen	Museum Krona Uden	01 april 2024
Indonesië-tentoonstelling	Nieuwe Kerk Amsterdam	01 april 2024
UITGELICHT ! No 156 januari 2024		
Sung Hwan Kim	Van Abbe Museum Eindhoven	26 mei 2024
Erica van Seeters	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	15 juli 2024
Shinkichi Tajiri	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	??
Shinkichi Tajiri	Bonnefantenmuseum Maastricht	12 mei 2024
CCN & Hans op de Beeck	Kunsthof KAdE Amersfoort	05 mei 2024

Max Beckmann	Kunstmuseum Den Haag	19 mei 2024
Refik Anadol	Kunsthal Rotterdam	01 april 2024
Dromen in realiteit	Museum De Wieger Deurne	19 mei 2024
Michiel van Bakel	Museum De Wieger Deurne	01 april 2024
Adriaen van de Venne	Zeeuws Museum Middelburg	21 april 2024
Niek Hoogland	Tiendschuur Tegelen	30 juni 2024
Heimat	Villa Mondriaan Winterswijk	14 april 2024
Origine / Daniela Schwabe	Villa Mondriaan Winterswijk	14 april 2024
Vondsten uit Fort Vechten	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	31 okt. 2024
Hete vuren	Stedelijk Museum Zutphen	12 mei 2024
Aan tafel met Helene	Ned. Zilvermuseum Schoonhoven	02 juni 2024

UITGELICHT ! No 157 februari 2024

Ciurlionis	Museum Belvédère Heerenveen	09 juni 2024
De schepping vd wetenschap	Museum Catharijneconvent Utrecht	02 juni 2024
Gebr. Van Strij 250 jr Pictura	Dordrechts Museum Dordrecht	01 sept.2024
Antonio Lopéz	Drents Museum Assen	02 juni 2024
Wolter & Water	Museum Flehite Amersfoort	01 april 2024
Tsjechisch & Slowaaks glas	Kunstmuseum 's-Gravenhage	14 april 2024
Melk- en Bloedporselein	Kunstmuseum 's-Gravenhage	05 mei 2024
Van Gogh naar Groningen	Groninger Museum Groningen	05 mei 2024
Poppenhuizen van De Ranitz	Haags Hist. Museum 's-Gravenhage	01 sept.2024
Frans Hals	Rijksmuseum Amsterdam	09 juni 2024
Het internationale landschap	Rijksmuseum Twenthe Enschede	09 juni 2024
Frisse wind Singer	Museum Laren (NH)	05 mei 2024
Gedeeld Atelier	Verwey Museum Haarlem	20 mei 2024
D(r)aad	Verwey Museum Haarlem	21 april 2024
Dinah Kohnstamm	Noord-Veluws Mus. Nunspeet	14 april 2024

UITGELICHT ! No 158 maart 2024

Karin Arink Hellow Gounds	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	01 april 2024
Hans Arp	Mus. Beelden aan Zee Scheveningen	15 dec. 2024
Op scherp	Centraal Museum Utrecht	09 juni 2024
Tjalf Sparnaay	Museum JAN Amstelveen	16 juni 2024
Willem Witsen	Museum Jan Cunen Oss	16 juni 2024
Kunstbeschouwingen	Dordrechts Museum Dordrecht	** 4 x **
Oude en nieuwe liefdes	Museum De Fundatie Zwolle	31 dec. 2024
Melk- en bloedporselein	Kunstmuseum Den Haag	05 mei 2024
De Haagse School	Kunstmuseum Den Haag	01 sept. 2024
Tsjechisch & Slowaaks glas	Kunstmuseum Den Haag	14 april 2024
Matthew Wong/Van Gogh	Van Gogh Museum Amsterdam	01 sept. 2024
Nymphenburg	Groninger Museum Groningen	05 mei 2024
Tolerance Test	Museum Arnhem Arnhem	24 april 2024
Unsheltered Moments	Museum Arnhem Arnhem	10 mrt 2024
Door de bomen het bos	Kröller-Müller Museum Otterlo	15 sept. 2024
Machteld Rullens	Kunsthal Rotterdam	14 april 2024
Doron Langberg	Kunsthal Rotterdam	26 mei 2024
De NN Art Award 2024	Kunsthal Rotterdam	14 april 2024

Rembrandts 4 zintuigen	Museum De Lakenhal Leiden	16 juni 2024
Kimsooja Thread Roots	Museum de Lakenhal Leiden	21 juni 2024
Het echte verhaal ?	Huis van het Boek Den Haag	01 sept. 2024
In the mist of it all	De Pont Museum Tilburg	18 aug. 2024
Marina Abramovic	Stedelijk Museum Amsterdam	14 juli 2024
Wilhelm Sasnal	Stedelijk Museum Amsterdam	01 sept. 2024
Uit Armoede	Stedelijk Museum Schiedam	09 juni 2024
AiRich	Stedelijk Museum Schiedam	09 juni 2024
Jan Pater	Het Depot Wageningen	09 juni 2024
Siepman vd Berg/Adriaans	Het Depot Wageningen	14 april 2024
Fotografie door vrouwen	Nationaal Archief den Haag	30 juni 2024
Rombout Oomen	Museum More Gorssel	23 juni 2024

UITGELICHT ! No 159 april 2024

Verborgen verbanden	Van Abbe Museum Eindhoven	31 mei 2024
De olieverven van Pieck	Anton Pieck Museum Hattem	19 april 2024 t/m **
De wolf en de zeven geitjes	Anton Pieck Museum Hattem	19 april 2024 t/m **
Collectie Max Vorst	Mus.Beelden aan Zee Scheveningen	12 april 2024 t/m 08 sept. 2024
Per Abramsen	Mus.Beelden aan Zee Scheveningen	12 april 2024 t/m 08 sept. 2024
Kunst op drift	Bonnefantenmuseum Maastricht	03 nov. 2024
Annex: David Claerbout	Centraal Museum Utrecht	09 juni 2024
De keuze van M. Akkerman	CODA Museum Apeldoorn	12 mei 2024
Jorn van Leeuwen - 8	Museum Jan Cunen Oss	16 juni 2024
Kunst voor de kost	Dordrechts Museum Dordrecht	20 april 2024 t/m 08 sept. 2024
Christine & Jan van Zeegen	Drents Museum Assen	15 sept. 2024
The art of drag	Frans Hals museum Haarlem	12 april 2024 t/m 13 okt. 2024
Bert Loerakker Kunsthal	Gem.Museum Helmond	13 april 2024 t/m 29 sept. 2024
Groninger Museum 150 jaar	Groninger Museum Groningen	01 juni 2024
Sylvie Fleury	Kunsthal Rotterdam	08 sept. 2024
Regie Rembrandt	Rembrandthuis Amsterdam	02 mrt 2024 t/m 26 mei 2024
	** Stadsarchief Amsterdam	02 mrt 2024 t/m 26 mei 2024
Afrika ontdekken in textiel	Veenkoloniaal Museum Veendam	20 mei 2024
Hendrik Antonius ter Reegen	Veenkoloniaal Museum Veendam	02 mrt 2024 t/m 26 mei 2024
100 x Lucebert	Stedelijk Museum Alkmaar	30 mrt 2024 t/m 01 sept. 2024
Michael Tedia	Stedelijk Museum Alkmaar	30 mrt 2024 t/m 01 sept. 2024
Ikona / Heilige Vrouwen	Ikonenmuseum Kampen	13 april 2024 t/m 29 sept. 2024
Meidenpracht/Vrouwenkracht	Stedelijk Museum Kampen	22 mrt 2024 t/m 15 sept. 2024
Alison Jackson	Museum a/h Vrijthof Maastricht	** mrt 2024 t/m ** 2024
Pioniers in keramiek	Museum Prinsenhof Delft	08 sept. 2024
Limburg in de Romeinse tijd	Rijksmuseum van Oudheden Leiden	26 april 2024 t/m 25 aug. 2024
Paestum	Rijksmuseum van Oudheden Leiden2	6 april 2024 t/m 25 aug. 2024
Fiep op wielen	Nat. Rijtuigmuseum Nienoord Leek	** sept. 2024
De kunst van het delen	Museum van Bommel van Dam Venlo	09 mrt 2024 t/m 04 aug. 2024
Body Talk	Stedelijk Museum Vianen	16 juni 2024
Alicja Kwade	Museum Voorlinden Wassenaar	09 juni 2024
Voor de vlam	Glasmuseum Leerdam	23 juni 2024